

Голові разової спеціалізованої вченої ради
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
професору Вячеславу ДЗЮНДЗЮКУ

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата політичних наук, доцента, завідувача кафедри політології, соціології і культурології Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Безрука Олександра Олександровича на дисертацію Гайдара Ігоря Валерійовича «Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

Сучасний етап розвитку публічного управління в Україні характеризується глибокими трансформаціями, зумовленими одночасним впливом реформи децентралізації влади, поглибленням євроінтеграційного курсу та безпрецедентними викликами повномасштабної збройної агресії. У цьому контексті питання взаємодії громадськості та органів публічної влади виходить далеко за межі суто управлінської проблематики, набуваючи виразного політичного виміру – виміру легітимності публічної влади та стійкості демократичних інститутів.

У контексті регіонального розвитку якісна взаємодія між владою і суспільством дозволяє подолати традиційний розрив між формальними інститутами та реальними суспільними процесами, забезпечити легітимізацію управлінських рішень та створити канали для мобілізації громадянського потенціалу. Одночасно з цим зростає потреба у теоретичному осмисленні того, як саме ця взаємодія трансформується в умовах системної кризи, коли традиційні джерела легітимності влади частково поступаються місцем ситуативній довірі, що формується через реальну спроможність влади і суспільства спільно реагувати на виклики.

Особливої актуальності проблематика набуває в українських реаліях, де повномасштабна війна, з одного боку, обмежила частину формальних демократичних процедур, а з іншого – спричинила безпрецедентний сплеск громадянської самоорганізації, що de facto стала альтернативним джерелом суспільної стійкості та легітимності управлінських рішень на регіональному

рівні.

Водночас традиційні підходи до аналізу публічно-громадської взаємодії, зосереджені переважно на процедурних і інституційних аспектах, недостатньо враховують політико-культурний і легітимізаційний вимір цієї взаємодії. Виникає потреба у більш комплексному, міждисциплінарному осмисленні взаємодії, що поєднує управлінську, соціологічну та політологічну перспективи.

Незважаючи на значну увагу науковців до окремих аспектів публічно-громадської взаємодії та регіонального розвитку, проблематика системної інтеграції цих напрямів у єдину концептуальну модель залишається недостатньо дослідженою. Це зумовлює актуальність та своєчасність обраної теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційна робота Гайдара виконана в рамках науково-дослідної роботи «Публічне управління в умовах глобалізації» (номер державної реєстрації 0116U007246), що здійснювалася кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. У межах цієї роботи автором визначено концептуальні засади публічно-громадської взаємодії у забезпеченні регіонального розвитку в умовах децентралізації та воєнного стану.

Тематика дослідження також відповідає пріоритетним напрямкам розвитку науки в Україні, зокрема напряму, пов'язаному з дослідженнями суспільно-політичного та людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Гайдара І.В. є комплексним дослідженням проблеми взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку. Наукові результати, отримані автором, базуються на сучасній методологічній основі та ґрунтуються на системному використанні загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Достовірність результатів забезпечується застосуванням системного, інституційного, компаративного, структурно-функціонального аналізу, а також методів типологізації, моделювання та сценарного аналізу.

Структура дисертації є логічно обґрунтованою та послідовною, що

забезпечує цілісність наукового викладу та ефективне досягнення поставленої мети через реалізацію чітко сформульованих завдань дослідження.

У першому розділі «Теоретичні засади взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» автор здійснює глибокий аналіз теоретичних традицій розуміння публічно-громадської взаємодії, досліджує регіональний розвиток як об'єкт впливу такої взаємодії та розробляє авторську типологію її форм і механізмів. Особливої цінності набуває виявлення автором принципової відмінності між формальною наявністю механізмів взаємодії та їхньою реальною дієвістю.

Другий розділ присвячено комплексному аналізу сучасного стану взаємодії громадськості з органами публічної влади в Україні та узагальненню зарубіжного досвіду. Автор здійснює компаративний аналіз міжнародних практик, проводить діагностику нормативно-інституційного забезпечення взаємодії в Україні та систематизує чинники її результативності.

У третьому розділі запропоновано авторське бачення напрямів удосконалення взаємодії громадськості та органів публічної влади на засадах системної концептуальної моделі. Обґрунтовано необхідність впровадження восьми взаємопов'язаних механізмів, а також розроблено систему моніторингу та оцінювання впливу взаємодії на регіональний розвиток.

У загальних висновках узагальнено основні наукові результати, які дозволили вирішити конкретне науково-прикладне завдання – теоретичне обґрунтування концептуальних засад та розробка практичних рекомендацій щодо розвитку системи взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку України.

У цілому за своїм змістом дисертаційна робота відповідає спеціальності 281 – публічне управління та адміністрування.

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

У дисертаційній роботі представлено обґрунтовані наукові положення, висновки та практичні рекомендації, які відповідають вимогам до наукових досліджень рівня доктора філософії. Відповідно до поставленої мети, дисертантом здійснено комплексне теоретико-методологічне обґрунтування та практичне опрацювання підходів до розвитку взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку.

Автором розв'язано низку актуальних наукових завдань: розкрито теоретичні традиції, що формують сучасне розуміння публічно-громадської взаємодії; обґрунтовано вплив взаємодії на регіональний розвиток через чотири канали; розроблено авторську типологію механізмів взаємодії за чотирма рівнями; систематизовано чинники результативності взаємодії у п'яти

групах; розроблено концептуальну модель ефективної взаємодії з сімома структурними елементами; обґрунтовано систему з восьми механізмів підвищення дієвості взаємодії; розроблено систему моніторингу та оцінювання її впливу на регіональний розвиток.

Найбільш вагомим результатом є авторська концептуальна модель ефективної публічно-громадської взаємодії, що структурується як цілісна система з сімома взаємопов'язаними елементами – суб'єктним складом, рівневою та фазовою архітектурою, механізмами взаємодії, умовами результативності, результатами та системою зворотних зв'язків. Інноваційність моделі полягає в системній інтеграції інституційного, процесуального та ціннісного вимірів взаємодії у єдину операціональну рамку, здатну до адаптації в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Крім того, в роботі удосконалено: типологію механізмів публічно-громадської взаємодії за чотирма рівнями із виявленням феномену «інституційного заморожування»; систему чинників результативності взаємодії з введенням поняття «критичного мінімуму»; методичний підхід до розвитку взаємодії через систему з восьми взаємозалежних заходів у трьох напрямках.

Обґрунтованість положень і висновків підтверджується використанням автором широкої наукової бази, включаючи фундаментальні праці з публічного управління, теорії демократії, регіональної науки та інституційної теорії, аналіз міжнародного досвіду та результати власних досліджень. Особливо варто відзначити опрацювання значного масиву зарубіжних джерел, що свідчить про врахування найсучасніших світових тенденцій у сфері публічно-громадської взаємодії.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях.

Основні положення та результати дисертаційного дослідження достатньо повно відображені у наукових публікаціях автора. Результати дослідження висвітлені у 5 публікаціях, з них 3 – у наукових фахових виданнях у галузі науки «Публічне управління та адміністрування». Кількість та якість публікацій відповідають вимогам МОН України щодо висвітлення основних наукових результатів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Аналіз змісту опублікованих праць свідчить про їх відповідність темі дисертації та основним положенням дослідження. Результати наукових досліджень отримали позитивну оцінку в процесі апробації на наукових конференціях, що підтверджує їх наукову цінність та практичну значущість.

Важливість для науки та практики одержаних автором дисертації результатів.

Результати дисертаційного дослідження Гайдара І.В. мають як теоретичне, так і прикладне значення. У науковому вимірі автору вдалося здійснити комплексне теоретико-методологічне обґрунтування феномену публічно-громадської взаємодії, сформулювати новітні підходи до розуміння її ролі у забезпеченні сталого регіонального розвитку, а також систематизувати чинники та методи оцінювання її результативності. На основі міждисциплінарного підходу дослідник інтегрує до концепції публічного управління інституційні, соціально-культурні та процесуальні чинники взаємодії.

Значущість отриманих результатів для практики полягає в їх прикладному спрямуванні на вдосконалення системи публічно-громадської взаємодії у сфері регіонального розвитку в Україні. Розроблена автором концептуальна модель та система механізмів можуть бути використані органами державної влади та місцевого самоврядування при формуванні регіональної політики, впровадженні інноваційних управлінських практик, побудові ефективної системи підзвітності перед громадськістю.

Особливої актуальності результати дослідження набувають в контексті післявоєнного відновлення України, коли перед державою стоїть завдання не просто відбудови зруйнованої інфраструктури, а формування нової, довірчої моделі відносин між владою і суспільством, здатної забезпечити легітимне та ефективне регіональне врядування.

Оформлення дисертації та дотримання академічної доброчесності.

Оформлення дисертації виконано згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України та не викликає принципових зауважень. Під час аналізу дисертаційної роботи та наукових праць здобувача встановлено, що текст дисертації не містить неправомірних запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності.

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації.

Дисертаційна робота Гайдара І.В., як і будь-яке наукове дослідження, містить окремі дискусійні положення та аспекти, що можуть бути предметом наукового осмислення та подальшого поглиблення. Серед таких положень доцільно відзначити:

1. У першому розділі автор ґрунтовно синтезує кілька теоретичних традицій розуміння публічно-громадської взаємодії, однак недостатньо системно інтегрує політико-культурний вимір проблеми – зокрема, вплив

успадкованої від радянського періоду традиції дистанції між владою і суспільством на відтворення виявленого автором феномену «інституційного заморожування». Поглиблений аналіз цього історико-культурного підґрунтя дав би змогу точніше пояснити, чому саме нижчі рівні взаємодії виявляються стійкішими за вищі, а не лише констатувати цей факт емпірично.

2. У підрозділі 3.1, розширюючи суб'єктний склад взаємодії в умовах воєнного стану за рахунок військових адміністрацій з розширеними повноваженнями, автор не розглядає легітимаційний вимір цього розширення: військові адміністрації є непідзвітними виборцям органами, що тимчасово виконують функції обраних рад, і питання про те, як забезпечити реальну, а не лише формальну підзвітність такого суб'єкта взаємодії перед громадськістю, залишається поза увагою дослідження.

3. У підрозділі 2.3 низька довіра описується як самовідтворювальна пастка, що трансформується виключно поступовими змінами. Водночас сам автор в іншій частині роботи констатує різкі, стрибкоподібні зміни громадянської активності після 2022 року. Це залишає нерозкритим питання про умови, за яких довіра може змінюватися не поступово, а стрибкоподібно – під впливом дискретних подій, як кризових, так і репутаційних, – що мало б значення для розуміння динаміки взаємодії в кризові періоди.

4. Запропонована у підрозділі 3.3 Координаційна рада з моніторингу якості взаємодії з балансованим складом (не більше третини представників влади) є цінною інституційною пропозицією, однак механізм формування іншої, більшої частини складу ради – представників громадянського суспільства й академічної спільноти – не деталізовано. Зважаючи на визнану самим автором у другому розділі нерівномірну концентрацію організованого громадянського суспільства в обласних центрах, є ризик, що склад нового органу відтворить ту саму нерівність представництва, яку покликаний долати.

Водночас зазначені зауваження мають переважно дискусійний характер, не знижують загальної наукової і практичної цінності виконаної роботи та не впливають на її цілісність і завершеність.

Загальні висновки.

Дисертаційна робота Гайдара Ігоря Валерійовича «Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» є завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну і практичну значущість. Дисертаційна робота за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у наукових публікаціях, обсягом і оформленням цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради

закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р. (зі змінами); наказу № 40 від 12.01.2017 р. Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами).

Виходячи з цього, вважаю, що Гайдар Ігор Валерійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент:

кандидат політичних наук, доцент,
завідувач кафедри політології,
соціології і культурології
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди

О.О. Безрук

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 20:35:47 07.08.2026

Назва файлу з підписом: Відгук_опонента_Безрук_Гайдар.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 243.4 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук_опонента_Безрук_Гайдар.pdf
Розмір файлу без підпису: 257.4 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: БЕЗРУК ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

П.І.Б.: БЕЗРУК ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 3012512031

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 20:35:46 07.08.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000AF364D012BD49A07

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00

Голові разової спеціалізованої вченої ради Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна професору Вячеславу ДЗЮНДЗЮКУ, майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

ВІДГУК

офіційного опонента, професора кафедри економіки та публічного управління Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут», доктора наук з державного управління, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України Дегтяра Андрія Олеговича на дисертацію Гайдара Ігоря Валерійовича «Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

В умовах глибоких демократичних трансформацій та поглиблення євроінтеграційного курсу України питання якості взаємодії громадськості та органів публічної влади набуває стратегічного значення для забезпечення сталого регіонального розвитку. Централізовані та суто адміністративні підходи до управління регіональним розвитком дедалі частіше демонструють нездатність адекватно враховувати локальне знання, суспільні пріоритети та легітимізуючий потенціал громадянського суспільства.

Актуальність дослідження суттєво посилюється в умовах повномасштабної збройної агресії росії проти України, яка, з одного боку, обмежила ряд формальних механізмів участі, а з іншого – каталізувала безпрецедентну хвилю громадянської активності та самоорганізації, що стала реальним чинником підтримки регіональної стійкості. Це породжує нові виклики й нові можливості для публічно-громадської взаємодії, які потребують належного наукового осмислення.

Особливої гостроти проблематика набуває в контексті майбутнього повоєнного відновлення регіонів, коли плани відбудови, розроблені без реальної участі тих, кого вони мають торкатися, ризикують відображати пріоритети адміністраторів, а не мешканців. Водночас євроінтеграційний курс України, зокрема вимоги Кодексу партнерства ЄС, ставить дедалі конкретніші вимоги до

якості залучення громадськості до регіональної політики.

Зазначене свідчить, що проблеми, на розв'язання яких спрямована дисертація І.В. Гайдара, є складовою комплексної проблеми забезпечення дієвого, а не декоративного публічного управління регіональним розвитком в умовах децентралізації, воєнного стану та євроінтеграційних трансформацій. Зважаючи на це, тему дисертаційного дослідження слід визнати актуальною як з наукової, так і з практичної точки зору.

Загальна характеристика дисертаційної роботи.

Дисертаційне дослідження І.В. Гайдара присвячене актуальній проблемі взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку. Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатка.

У вступі автор обґрунтовує актуальність обраної теми, формулює мету та завдання дослідження, визначає його об'єкт, предмет та методологічну основу. Також у вступі розкривається наукова новизна отриманих результатів, їх теоретичне та практичне значення.

Перший розділ роботи має теоретико-методологічний характер. У ньому автор здійснює синтез кількох теоретичних традицій розуміння публічно-громадської взаємодії – партисипативної демократії, колаборативного врядування, співвиробництва публічних благ та публічно-ціннісного менеджменту, – досліджує регіональний розвиток як об'єкт впливу такої взаємодії та розробляє авторську чотирирівневу типологію її форм і механізмів.

Другий розділ має аналітико-дослідницький характер. У ньому здійснюється аналіз нормативно-інституційного забезпечення взаємодії в Україні, систематизується зарубіжний досвід на прикладах Польщі, Шотландії, Франції та країн Балтії. Важливе місце в розділі займає систематизація п'яти груп чинників результативності взаємодії.

Третій розділ має проєктно-рекомендаційний характер. У ньому автор пропонує концептуальну модель взаємодії з сімома структурними елементами, обґрунтовує систему з восьми механізмів підвищення дієвості взаємодії та розробляє систему моніторингу й оцінювання її впливу на регіональний розвиток.

У висновках узагальнено основні результати дослідження та сформульовано ключові рекомендації щодо вдосконалення публічно-громадської взаємодії у сфері регіонального розвитку України.

Робота базується на широкій джерельній базі обсягом 274 найменування, у тому числі 87 іноземною мовою, що свідчить про ґрунтовне опрацювання автором як вітчизняних, так і зарубіжних напрацювань з досліджуваної

проблематики.

Зв'язок дисертації з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках науково-дослідної роботи кафедри публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна за темою «Публічне управління в умовах глобалізації» (державний реєстраційний номер 0116U007246). Внесок здобувача полягає у визначенні концептуальних засад публічно-громадської взаємодії для забезпечення сталого регіонального розвитку в умовах децентралізації та воєнного стану. Це дозволило розширити теоретичне розуміння процесів публічно-громадської взаємодії та запропонувати практичні рекомендації щодо вдосконалення публічного управління у цій сфері.

Найвагоміші наукові результати, що містяться в дисертації.

До найвагоміших результатів, що містяться в дисертації, належать такі:
уперше:

розроблено концептуальну модель ефективної публічно-громадської взаємодії у забезпеченні регіонального розвитку, яка, на відміну від наявних моделей колаборативного врядування, зосереджених переважно на процесуальній якості взаємодії, інтегрує сім взаємопов'язаних структурних елементів – суб'єктний склад, рівневу та фазову архітектуру, механізми взаємодії, умови результативності, результати та систему зворотних зв'язків – на засадах принципів системності, результатуючі орієнтованості та рівнево-фазової відповідності, і враховує умови воєнного стану та повоєнного відновлення як окремий структурний контекст;

удосконалено:

типологію механізмів публічно-громадської взаємодії, яка, на відміну від наявних класифікацій, що диференціюють механізми переважно за ступенем делегування повноважень, систематизує їх за чотирма рівнями із застосуванням трьох критеріїв – інституційного закріплення, реального впливу громадськості та відповідності фазам регіонального управлінського циклу – і виявляє феномен «інституційного заморожування» взаємодії на нижчих рівнях;

методичний підхід до розвитку публічно-громадської взаємодії, який структурує вісім взаємозалежних заходів у трьох напрямках із диференційованою часовою стратегією впровадження.

дістали подальшого розвитку:

теоретичне розуміння регіонального розвитку як об'єкта впливу взаємодії через виокремлення чотирьох каналів такого впливу та концептуальне

розмежування між формальною наявністю механізмів взаємодії і їхньою реальною дієвістю;

систематизацію чинників результативності публічно-громадської взаємодії у п'яти взаємопов'язаних групах із введенням поняття «критичного мінімуму»;

методологічні підходи до оцінювання якості публічно-громадської взаємодії через розроблення системи моніторингу з чотирма групами показників та тріаусною інституційною архітектурою.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Основні наукові положення, висновки та рекомендації, які сформульовані в дисертації, є науково обґрунтованими і базуються на достовірному матеріалі. Об'єкт і предмет дослідження, визначені автором, узгоджуються з метою і завданнями дисертаційного дослідження. Висновки випливають зі змісту роботи, відповідають поставленим завданням, адекватно відтворюються в тексті дисертації, корелюють з результатами, що складають наукову новизну. Логіка викладу матеріалу є послідовною і дозволяє простежити чіткий зв'язок між теоретичним, аналітичним та проєктним розділами роботи.

Наукові положення, висновки та рекомендації базуються на використанні фундаментальних положень теорії публічного управління, теорії демократії, регіональної науки, інституційної теорії, концепцій колаборативного врядування та співвиробництва публічних благ. Під час дослідження автором реалізовано комплексний підхід, що базується на загальнонаукових і спеціальних методах дослідження, зокрема: абстрагуванні, узагальненні, порівнянні, системному аналізі, синтезі, класифікації, інституційному аналізі, структурно-функціональному підході, компаративному аналізі, типологізації, моделюванні, методах прогнозування та сценарного аналізу.

Наукова обґрунтованість і достовірність результатів роботи підтверджена також позитивними результатами їх апробації, які знайшли своє відображення в публікаціях у наукових фахових виданнях та матеріалах науково-комунікативних заходів.

Апробація дисертації та публікації.

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на XXV Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови», XII Міжнародній науково-практичній конференції «Current Challenges of Science and Education» (Берлін, Німеччина), а також на засіданнях кафедри публічної політики, що засвідчує належний рівень апробації одержаних наукових результатів. Результати дисертаційного

дослідження викладено у 5 публікаціях, з них 3 статті – у наукових фахових виданнях.

Оформлення дисертації.

Оформлення дисертації повністю відповідає вимогам, які визначено у наказі Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Практичне значення результатів дисертаційного дослідження.

Практична цінність дисертаційної роботи І.В. Гайдара полягає у розробці конкретних пропозицій та рекомендацій, спрямованих на вдосконалення публічно-громадської взаємодії у сфері регіонального розвитку України.

Запропонована автором концептуальна модель може бути використана органами публічної влади як методологічна основа для діагностики стану взаємодії з громадськістю та проектування системних змін. Розроблений методичний підхід та система моніторингу можуть бути застосовані Міністерством розвитку громад та територій України, обласними державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування при розробці та реалізації стратегій регіонального розвитку, а також при плануванні заходів повоєнного відновлення постраждалих територій.

Результати дослідження можуть бути корисними для регіональних агенцій розвитку, координаційних платформ між органами влади і волонтерськими структурами, а також для міжнародних донорів, що фінансують проєкти регіонального розвитку в Україні та зацікавлені у прозорих механізмах партнерства з громадськістю та належному фінансовому обґрунтуванні пропонованих реформ.

Матеріали дисертації також можуть бути використані в освітньому процесі при викладанні дисциплін з публічного управління, регіональної політики та громадянського суспільства у закладах вищої освіти.

Дотримання академічної доброчесності.

При аналізі дисертаційної роботи, наукових праць здобувача встановлено, що текст дисертації не містить запозичень, дисертаційна робота виконана самостійно і відповідає вимогам академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У підрозділі 3.2 запропонована квота регіонального партисипаторного бюджетування визначена у відносному вимірі – 1,5–2,5% бюджету розвитку області. Оскільки обсяги бюджетів розвитку суттєво різняться між регіонами, однакова відсоткова квота може означати абсолютно різні суми в грошовому вираженні: для потужного в фіскальному відношенні регіону навіть 1,5% може становити значний ресурс, тоді як 2,5% дотаційного регіону може виявитися

недостатнім для фінансування навіть одного значущого проєкту. Доцільним було б доповнити відносну квоту абсолютним мінімальним порогом у гривневому вираженні.

2. У підрозділі 3.3, обґрунтовуючи фінансову незалежність органу незалежного моніторингу через поєднання державного бюджету, програм ЄС і незалежних фондів, автор не аналізує ризик нестійкості цієї моделі фінансування у середньостроковій перспективі – зокрема, що станеться з незалежністю та обсягом фінансування моніторингу після завершення пріоритетних програм технічної допомоги ЄС у сфері публічного управління, орієнтовних термінів яких дисертація не наводить.

3. У підрозділі 2.1 виявлені системні дефіцити нормативної бази взаємодії проаналізовано переважно з юридично-процедурної точки зору, однак поза увагою залишається питання фінансової вартості усунення цих дефіцитів для регіональних органів влади – зокрема, яких додаткових адміністративних витрат вимагатиме виконання обов'язку щодо публікації «Звітів про врахування позицій», запропонованого у підрозділі 3.2, для обласних адміністрацій з обмеженим кадровим забезпеченням.

4. У підрозділі 1.2, характеризуючи ресурсний канал впливу взаємодії на регіональний розвиток – залучення волонтерської праці та громадянських ресурсів до виробництва регіональних публічних благ, – автор не розглядає фінансовий ризик цього каналу: систематичне покладання на волонтерські та громадянські ресурси може створювати для органів влади стимул до скорочення власного бюджетного фінансування відповідних напрямів, розглядаючи громадянський внесок не як доповнення, а як заміщення публічних видатків. Питання про те, як розмежувати доповнювальний і замінювальний ефекти цього каналу та закласти запобіжники проти другого, залишається відкритим і потребує подальшого емпіричного дослідження на матеріалі конкретних регіональних бюджетів.

Проте, наведені зауваження не змінюють загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, її завершеності та наукової вартості. Новизна та практична цінність досягнутих результатів залишаються значущими і не зменшуються через означені дискусійні питання.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Гайдара Ігоря Валерійовича «Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» є завершеним науковим дослідженням, що має наукову новизну і практичну значущість. Дана дисертаційна робота за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у наукових публікаціях, обсягом і оформленням

цілком відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44) та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього, вважаю, що Гайдар Ігор Валерійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний опонент –

професор кафедри економіки та публічного управління факультету програмної інженерії та бізнесу Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут», доктор наук з державного управління, професор, Заслужений діяч науки і техніки України

А.О. Дегтяр

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:54:48 10.08.2026

Назва файлу з підписом: Відгук_опонента_Дегтяр_Гайдар.pdf.asice
Розмір файлу з підписом: 317.2 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Відгук_опонента_Дегтяр_Гайдар.pdf
Розмір файлу без підпису: 326.0 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ДЄГТЯР АНДРІЙ ОЛЕГОВИЧ

П.І.Б.: ДЄГТЯР АНДРІЙ ОЛЕГОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 2085501131

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:54:46 10.08.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000C5C268010B85A907

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Вячеславу ДЗЮНДЗЮКУ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента, доцента кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидата наук з державного управління, доцента Котукової Тетяни Валентинівни на дисертаційну роботу Гайдара Ігоря Валерійовича «Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

Обґрунтування вибору теми дослідження.

В умовах глибокої демократичної трансформації, реформи децентралізації влади та стратегічного курсу України на європейську інтеграцію взаємодія громадськості та органів публічної влади набуває визначального значення для забезпечення якісного регіонального розвитку. Регіональний розвиток як багатовимірний процес не може здійснюватися виключно адміністративними методами – він потребує залучення локального знання, ресурсів та легітимізуючого потенціалу громадянського суспільства.

Актуальність обраної теми дослідження суттєво посилюється в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України, яка, з одного боку, обмежила ряд формальних механізмів участі, а з іншого – каталізувала безпрецедентну хвилю громадянської самоорганізації, що стала реальним чинником регіональної стійкості. Волонтерські мережі та ініціативи самоорганізації населення в умовах війни продемонстрували, що ко-виробнича взаємодія здатна виникати органічно, без державної ініціативи.

Особливої актуальності проблеми взаємодії громадськості та органів публічної влади набувають у контексті майбутнього повоєнного відновлення регіонів, коли якість цієї взаємодії безпосередньо визначатиме, чи відображатимуть плани відновлення реальні потреби мешканців, а не лише пріоритети адміністраторів.

Актуальність теми посилюється й практичними потребами наближення вітчизняної практики публічного управління до стандартів Європейського

Союзу. Принцип партнерства, закріплений у регламентах структурних фондів ЄС, вимагає реального залучення стейкхолдерів до програмування регіональних програм розвитку, що надає дослідженню не лише наукової, а й безпосередньої практичної цінності в контексті євроінтеграційного поступу України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Тематика дисертаційного дослідження відповідає науково-дослідній роботі «Публічне управління в умовах глобалізації» (державний реєстраційний номер 0116U007246), яка здійснювалася на кафедрі публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. В рамках вказаної НДР дисертантом визначено концептуальні засади публічно-громадської взаємодії у забезпеченні регіонального розвитку в умовах децентралізації та воєнного стану.

Характеристика основних положень роботи

Дисертаційна робота складається з анотацій (українською та англійською мовами), вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатка. Структура дисертації І.В. Гайдара та виклад змісту є логічними та послідовними.

У вступі обґрунтовано вибір теми дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, використані методи дослідження, розкрито наукову новизну та практичну значущість отриманих результатів дисертації.

У першому розділі «Теоретичні засади взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» автор здійснює синтез кількох теоретичних традицій розуміння публічно-громадської взаємодії, досліджує регіональний розвиток як об'єкт впливу такої взаємодії та розробляє авторську типологію її форм і механізмів. Автором здійснено ґрунтовний аналіз теоретичних традицій – від партисипативної демократії до концепції співвиробництва публічних благ.

У другому розділі «Стан та практика взаємодії громадськості з органами публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» досліджено нормативно-інституційне забезпечення взаємодії в Україні, узагальнено зарубіжний досвід на прикладах Польщі, Шотландії, Франції та країн Балтії. Автором здійснено компаративний аналіз практик кількох країн та виявлено п'ять системних дефіцитів вітчизняної нормативної бази, а також систематизовано чинники результативності взаємодії у п'яти взаємопов'язаних групах.

У третьому розділі «Удосконалення взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» визначено концептуальну модель ефективної взаємодії, обґрунтовано систему механізмів підвищення її дієвості та розроблено систему моніторингу та оцінювання її

впливу на регіональний розвиток. Особливої уваги заслуговує розроблена автором модель, що структурується через сім взаємопов'язаних елементів.

Найважливіші наукові результати, що містяться в дисертації.

Серед найбільш значущих наукових результатів, що мають наукову новизну, можна виділити такі:

вперше розроблено концептуальну модель ефективної публічно-громадської взаємодії у забезпеченні регіонального розвитку, яка інтегрує сім взаємопов'язаних структурних елементів – суб'єктний склад, рівневу та фазову архітектуру, механізми взаємодії, умови результативності, результати та систему зворотних зв'язків – на засадах принципів системності, результатоорієнтованості та рівнево-фазової відповідності;

удосконалено:

типологію механізмів публічно-громадської взаємодії за чотирма рівнями із застосуванням трьох критеріїв – інституційного закріплення, реального впливу громадськості та відповідності фазам регіонального управлінського циклу;

методичний підхід до розвитку публічно-громадської взаємодії, що структурує вісім взаємозалежних заходів у трьох напрямках із диференційованою часовою стратегією впровадження.

дістали подальшого розвитку:

теоретичне розуміння регіонального розвитку як об'єкта впливу взаємодії через виокремлення чотирьох каналів такого впливу;

систематизацію чинників результативності публічно-громадської взаємодії у п'яти взаємопов'язаних групах із введенням поняття «критичного мінімуму»;

методологічні підходи до оцінювання якості публічно-громадської взаємодії через розроблення системи моніторингу з чотирма групами показників та триярусною інституційною архітектурою.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Аналіз анотацій, тексту дисертації та змісту публікацій І.В. Гайдара дає змогу зробити висновок про наукову обґрунтованість та достовірність результатів, отриманих у результаті проведеного дослідження. Усі наукові положення, висновки та рекомендації належним чином обґрунтовані та підкріплені теоретичними положеннями. Вони відповідають меті та завданням дисертаційної роботи, що забезпечується адекватністю обраних для дослідження методів.

Основні положення та ідеї дисертаційної роботи апробовано на науково-комунікативних заходах кафедри та міжнародних наукових конференціях, зокрема на XXV Міжнародному науковому конгресі та XII Міжнародній

науково-практичній конференції. Результати дисертаційної роботи висвітлено у 5 публікаціях, у тому числі 3 статтях у наукових фахових виданнях України.

Практична значущість одержаних результатів.

Практична значущість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що розроблені теоретичні положення та практичні рекомендації можуть бути використані Міністерством розвитку громад та територій України та іншими органами державної виконавчої влади при формуванні регіональної політики; органами місцевого самоврядування при розробці стратегій розвитку територіальних громад; закладами вищої освіти при підготовці фахівців у галузі публічного управління та адміністрування.

Розроблена автором система моніторингу та оцінювання може слугувати основою для розробки відповідних стандартів підзвітності органів публічної влади у сфері взаємодії з громадськістю, а також для забезпечення відповідності вимогам принципу партнерства ЄС при освоєнні структурних фондів у процесі євроінтеграції.

Особливої актуальності результати дослідження набувають в контексті післявоєнного відновлення України, коли перед державою стоїть завдання створення дієвої моделі взаємодії з громадськістю, здатної забезпечити врахування реальних потреб постраждалих регіонів.

Дотримання академічної доброчесності.

На підставі детального аналізу дисертаційної роботи та наукових праць здобувача встановлено відсутність будь-яких порушень принципів академічної доброчесності. У тексті дисертації не виявлено елементів плагіату, фальсифікації або фабрикації даних.

Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

1. У підрозділі 1.3 авторська типологія публічно-громадської взаємодії будується на трьох критеріях – інституційного закріплення, реального впливу громадськості та відповідності фазам управлінського циклу. Водночас залишається не до кінця з'ясованим, яким чином слід класифікувати конкретний механізм взаємодії, якщо він отримує різні оцінки за різними критеріями одночасно – наприклад, високий ступінь інституційного закріплення при фактично низькому реальному впливі на зміст рішень. Уточнення пріоритетності критеріїв у таких прикордонних випадках посилює операціональність запропонованої типології.

2. У підрозділі 2.2 порівняльний аналіз розкриває окремі елементи багаторівневої координації взаємодії в Польщі, Шотландії та інших країнах, однак не систематизує ці елементи у вигляді узагальненого уроку саме для проблеми вертикальної передачі громадських позицій між оперативним і

стратегічним рівнями управління, яку сам автор визначає як ключовий структурний дефіцит вітчизняної практики у підрозділі 3.1. Пряме зіставлення зарубіжних механізмів вертикальної координації з цією конкретною вітчизняною проблемою посилює практичну цінність порівняльного розділу.

У цілому вказані зауваження мають дискусійний характер, не знижують наукової та практичної цінності отриманих результатів, а також не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дисертаційного дослідження.

Загальні висновки.

Рецензована дисертація Гайдара Ігоря Валерійовича є завершеною науково-дослідною роботою, має наукову новизну і практичну значущість. Зміст повністю відображає основні наукові положення дисертації. Дисертація оформлена відповідно до чинних вимог, написана науковим стилем і грамотною українською мовою. Стиль викладу матеріалу науковий, логічний, виважений та зрозумілий.

У цілому дисертаційна робота Гайдара Ігоря Валерійовича «Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» за актуальністю, змістом та повнотою викладу її результатів у публікаціях здобувача, обсягом і якістю оформлення відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Вважаю, що Гайдар Ігор Валерійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент, кандидат наук з
державного управління, доцент,
доцент кафедри публічної політики
ННІ «Інститут державного
управління» Харківського
національного університету імені
В. Н. Каразіна

Тетяна КОТУКОВА

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 22:18:46 07.08.2026

Назва файлу з підписом: Рецензія_Котукова_Гайдар.docx.p7s
Розмір файлу з підписом: 42.9 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Рецензія_Котукова_Гайдар.docx
Розмір файлу без підпису: 25.6 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: КОТУКОВА ТЕТЯНА ВАЛЕНТИНІВНА
П.І.Б.: КОТУКОВА ТЕТЯНА ВАЛЕНТИНІВНА
Країна: Україна
РНОКПП: 2714111967
Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА
Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 22:19:41 07.08.2026
Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
Серійний номер: 5E984D526F82F38F040000004BB62F018FD3D307
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Удосконалений
Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAdES enveloped)
Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00

Голові разової
спеціалізованої вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
професору Вячеславу ДЗЮНДЗЮКУ
майдан Свободи 4, м. Харків, 61022

Рецензія

офіційного рецензента, доцента кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидата наук з державного управління, доцента Соболя Романа Георгійовича на дисертаційну роботу Гайдара Ігоря Валерійовича «Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження.

Глобальні трансформації та кризові явища початку XXI століття вимагають пошуку нових підходів до публічного управління регіональним розвитком, заснованих на реальній, а не декоративній взаємодії органів влади з громадськістю. Централізовані ієрархічні системи управління, розраховані на умови відносної стабільності, дедалі частіше демонструють нездатність адекватно реагувати на виклики, що є надто складними і мінливими для суто адміністративного вирішення.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю теоретичного обґрунтування ролі публічно-громадської взаємодії як чинника забезпечення регіонального розвитку в умовах криз. Для України, що переживає

повномасштабне збройне вторгнення, ця проблематика набуває особливої гостроти: волонтерські мережі та громадські ініціативи стали одним із ключових чинників стійкості регіонів в умовах, коли традиційні механізми публічного управління виявились недостатніми.

Крім того, актуальність теми посилюється в умовах необхідності планування повоєнного відновлення регіонів та курсу України на євроінтеграцію. Розвиток дієвої системи публічно-громадської взаємодії може стати потужним інструментом не лише відновлення, а й структурної трансформації регіонального врядування на засадах партнерства між владою і суспільством, а вимоги Кодексу партнерства ЄС надають цій проблематиці додаткової практичної ваги.

Зазначене свідчить, що проблеми, на розв'язання яких спрямована дисертація І.В. Гайдара, є складовою комплексної проблеми забезпечення сталого регіонального розвитку в умовах системних криз та суспільних трансформацій.

2. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому і оформлення.

Дисертація складається зі вступу, трьох розділів (дев'яти підрозділів), висновків та списку використаних джерел.

У першому розділі «Теоретичні засади взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» автор досліджує теоретичні традиції розуміння публічно-громадської взаємодії, регіональний розвиток як об'єкт впливу такої взаємодії та розробляє типологію її форм. Заслуговує на увагу проведений автором аналіз еволюції теоретичних підходів – від партисипативної демократії через колаборативне врядування до концепції співвиробництва публічних благ.

У другому розділі «Стан та практика взаємодії громадськості з органами публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» проаналізовано нормативно-інституційне забезпечення взаємодії, узагальнено міжнародний досвід на прикладах Польщі, Шотландії, Франції та країн Балтії. Важливим здобутком автора є виявлення п'яти системних дефіцитів нормативної бази та

систематизація чинників результативності взаємодії у п'яти групах з обґрунтуванням поняття «критичного мінімуму».

У третьому розділі «Удосконалення взаємодії громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» дисертант пропонує концептуальну модель взаємодії, обґрунтовує систему механізмів підвищення її дієвості та формує систему моніторингу і оцінювання. Особливої уваги заслуговує розроблена автором модель, яка структурується через сім взаємопов'язаних елементів.

Дисертація є завершеною науковою працею, а її оформлення відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження є складовою частиною науково-дослідних робіт, що виконувалися в Навчально-науковому інституті (ННІ) «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Зокрема, у науково-дослідній роботі «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконувалась кафедрою публічної політики ННІ «Інститут державного управління», автором визначено концептуальні засади публічно-громадської взаємодії для забезпечення сталого регіонального розвитку.

4. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукові положення, висновки і рекомендації, сформульовані в дисертаційній роботі, характеризуються високим ступенем обґрунтованості та достовірності, що забезпечується: ґрунтовним аналізом широкого кола наукових джерел (274 найменування, з них 87 іноземною мовою); коректним

застосуванням комплексу загальнонаукових та спеціальних методів дослідження; логічною структурою дослідження, що забезпечує послідовний перехід від теоретичних засад до практичних рекомендацій; апробацією результатів дослідження на наукових конференціях; публікацією основних результатів у наукових фахових виданнях.

5. Основні наукові результати, одержані автором, та їх новизна.

Найбільш вагомими результатами дисертаційного дослідження, що характеризуються науковою новизною, є:

у перше:

розроблено концептуальну модель ефективної публічно-громадської взаємодії у забезпеченні регіонального розвитку, яка ґрунтується на системному поєднанні семи взаємопов'язаних структурних елементів – суб'єктного складу, рівневої та фазової архітектури, механізмів взаємодії, умов результативності, результатів та системи зворотних зв'язків;

удосконалено:

типологію механізмів публічно-громадської взаємодії за чотирма рівнями із застосуванням критеріїв інституційного закріплення, реального впливу та відповідності фазам управлінського циклу;

методичний підхід до розвитку публічно-громадської взаємодії через систему з восьми взаємозалежних заходів у трьох напрямках.

дістали подальшого розвитку:

теоретичне обґрунтування впливу публічно-громадської взаємодії на регіональний розвиток через чотири канали впливу;

систематизацію чинників результативності взаємодії у п'яти взаємопов'язаних групах;

методологічні підходи до оцінювання якості взаємодії через систему моніторингу з чотирма групами показників.

6. Практичне значення одержаних результатів.

Цінність наукових результатів роботи полягає у тому, що розроблені дисертантом теоретичні положення разом становлять методичну основу

конкретних пропозицій для впровадження у публічно-управлінську практику. Науково обґрунтовані рекомендації можуть бути використані: Міністерством розвитку громад та територій України та іншими органами державної виконавчої влади – при формуванні регіональної політики; органами місцевого самоврядування – при розробці стратегій розвитку територіальних громад; регіональними агенціями розвитку та координаційними платформами між органами влади і волонтерськими структурами; закладами вищої освіти – при підготовці фахівців у галузі публічного управління та адміністрування.

7. Дотримання академічної доброчесності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи та публікацій автора порушення академічної доброчесності не виявлено. Елементи фальсифікації чи фабрикації тексту в роботі відсутні.

8. Дискусійні положення та зауваження до змісту дисертації.

Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження, вважаю доцільним сформулювати деякі дискусійні моменти та зауваження:

1. У підрозділі 3.1, описуючи фазову архітектуру взаємодії через послідовність чотирьох фаз регіонального циклу – діагностику, стратегічне планування, реалізацію та моніторинг, – автор передбачає для кожної фази окремий, доречний саме для неї набір механізмів взаємодії. Водночас на практиці ці фази нерідко перекриваються в часі – наприклад, нова діагностична інформація може надходити вже під час реалізації стратегії, – і питання про те, як модель враховує таке паралельне, а не суто послідовне проходження фаз, залишається не до кінця розкритим.

2. У підрозділі 1.3, характеризуючи ко-виробничу взаємодію – органи самоорганізації населення, громадські ініціативи з відновлення та благоустрою, – автор не розглядає питання правового та облікового статусу результатів такого ко-виробництва: коли громадськість власними ресурсами відновлює чи створює об'єкти регіональної інфраструктури, залишається відкритим питання, яким чином ці об'єкти набувають статусу публічного майна і хто відповідає за їх подальше утримання.

В цілому дисертація виконана на якісному науково-методологічному рівні, наведені зауваження переважно відображають багатоаспектність та комплексність предмета дослідження і в жодному разі не зменшують теоретичної та прикладної важливості дисертаційної роботи.

9. Загальні висновки щодо дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота Гайдара Ігоря Валерійовича «Взаємодія громадськості та органів публічної влади у забезпеченні регіонального розвитку» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, що вирішує актуальне наукове завдання в галузі публічного управління та адміністрування.

Дисертація виконана на високому науково-теоретичному рівні, має наукову новизну та практичну значущість. За своїм змістом, структурою, обсягом та оформленням дисертація відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), та наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Виходячи з цього вважаю, що Гайдар Ігор Валерійович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування».

Офіційний рецензент, кандидат наук з
державного управління, доцент, доцент
кафедри публічної політики
ННІ «Інститут державного управління»
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Роман СОБОЛЬ

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 13:54:18 10.08.2026

Назва файлу з підписом: Рецензія_Соболь_Гайдар.docx.asice
Розмір файлу з підписом: 31.7 КБ

Перевірені файли:
Назва файлу без підпису: Рецензія_Соболь_Гайдар.docx
Розмір файлу без підпису: 28.2 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: Соболь Роман Георгійович
П.І.Б.: Соболь Роман Георгійович
Країна: Україна
РНОКПП: 2822916773

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 13:53:40 10.08.2026

Сертифікат виданий: "Дія". Кваліфікований надавач електронних довірчих послуг
Серійний номер: 514B5C86A1E5DA110400000032E81A00A205B505
Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301
Алгоритм підпису: ДСТУ 4145
Тип підпису: Кваліфікований
Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)
Формат підпису: З повними даними для перевірки (XAdES-B-LT)
Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.07.08 13:00